

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5.20, za pol leta K 2.60, za četrt leta K 1.30. Posamezna številka 10 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljatelj na uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Ilirska ulica št. 22, prvo nadstropje.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enostolpnimi peti vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin, pri trikratni po 16 vin, pri šestkratni po 14 vin, pri celoletnih objavah po 12 vin. za vsakokr. — Za razne izjave itd. stane peti vrstica 24 vin. — Reklam. so poštn. ine proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Angleške strokovne organizacije proti Nemčiji.

Sedanja svetovna vojna ima brez dvoma svoje gospodarsko ozadje. Največje evropske sile si stojijo nasproti, da si usigurajo svojo gospodarsko neodvisnost, ter razširijo svetovni trg. Tehniški razvoj posameznih državnih skupin je dosegel do one točke, ki ji postane konkurenca sosedne, neljub pojav. Stremljenje moderne države gotovo ne more iti za tem, da bi mu bile sosednje države s čvrsto razvito industrijo »kompanjon«, s katerim bi si delile dobiček, temveč si mora, če noče ogrožati svojega obstanka, osvojevati svetovni trg. Nepobitno dejstvo je, da se nahajata Anglija in Nemčija v ljuti borbi za svetovno gospodarstvo. Da bo ta vojna uplivala na delovne razmere te ali one države, je sigurno. Kakor se je nemško delavstvo vrglo v boj, da pribori nemški državi nemoten razvoj, tako je storilo tudi angleško delavstvo. Glasilo angleških kovinskih delavcev je priobčilo na svoje člane naslednji oklic: Dolžnost vseh naših članov je, da pomagamo premagati Nemčijo na gospodarskem polju. Naše podjetništvo se je vrglo v ta boj z vso svojo silo, da si prilasti nemško trgovino. Brez naše sopomoči pa ta boj ne bo uspešen — mi moramo skupno zmagati! Nobene omejitve dela več, nobenega odpuščanja iz dela! Vsaka težkoča v tem oziru se lahko poravnata s pomočjo naših strokovnih organizacij, in ker je odpomoč potrebna, bomo stali na pozorišču. Imenovana organizacija je včlanjena v internacionali, pa tudi ostale organizacije enakega značaja, so se priklopile temu pozivu.

Velik del angleških organizacij se je postavilo v službo Anglije, ker smatrajo boj med Anglijo in Nemčijo za gospodarski boj, ki se vojuje za posest svetovnega trga.

Z enako pravico lahko pravi tudi naše delavstvo, da se ta gospodarski boj vrši za trg naših izdelkov.

Iz teh skupnih interesov razvidimo le eno, namreč da se dajo spori glede skupnih interesov rešiti potem mednarodnih mirovniških konferenc, če bi take v resnici obstajale, ker jih pa ni, je morala poseči vmes — svetovna vojna, glede katere ne želimo prav nič drugega, nego da bi se čimprej in prav ugodno končala tudi za nas.

Obrtno nadzorništvo 1913.

Sodbo o konjunkturi si napravimo najlažje, če primerjamo razvoj obstoječih in ustanavljanje raznih obratnih podjetij. Leto 1913. nam kaže po poročilih obrtnega nadzorništva nazadovanje.

Dočim je bilo vabljen obrtno nadzorništvo leta 1912. k 12.661 oglednim komisijam novih in 4140 oglednim komi-

sijam prenešenih obratov, je bilo vabljen leta 1913. le k 11.593 ogledom novih in 4101 prenosom. Število komisij, h katerim je bilo vabljen obrtno nadzorništvo, je znašalo 27.394, a leta 1912. pa 29.036.

Tudi število vabil k nezgodnim pozvedbam je nazadovalo. Pozvedb je bilo 9357, ki pa nikakor ne obsejajo vseh nezgod. Število nezgod, ki so bile naznanjene obrtnemu nadzorništvu, je štel 87.557 slučajev, od katerih jih je bilo 663 smrtnih.

Enako kakor v obeh gorenjih primerih je nazadovalo leta 1913. tudi stavkovno gibanje. Mnogo manj mezdnih in delovnih sporov je bilo leta 1913. nego prejšnje leto, kar že samo jasno dokazuje, da so bile leta 1913. slabše obrtovalne razmere nego leta 1912., ki jih je tudi delavstvo moralo upoštevati. Čudno je le, da poročilo delavskega statističkega urada omenja samo 23 izporov. V tej številki tiči pogrešek, ki bi ga trebalo v interesu uradne statistike popraviti. Stavk je bilo obrtnim nadzorništvom prijavljenih 358 in 53 delavskih sporov, ki so se poravnali mirnim potom, preden je sploh prišlo do stavke. Obrtna nadzorništva so posredovala na prošnjo obrtnih oblastnih ali spornih strank v 52 stavkah, 9 izporih in 22 delovnih izporih, ne da bi bilo prišlo do stavke. Prejšnje leto je obrtno nadzorništvo interveniralo v 114 stavkah, v 11 izporih in 35 mirnih mezdnih pogajanjih. Izredno nazadovanje intervencij posebno v stavkah prihaja odtod, ker delavske in podjetniške organizacije raje in raje poravnajo svoje spore med seboj.

Nečuvano je, koliko pismenega dela morajo obrtna nadzorništva še vedno opravljati. Tega ne bi bilo treba, če bi štel obrtno nadzorništvo dovolj osebja; pisarenje vzame mnogo časa, ni pa pravega jamstva za uspeh. Celotno obrtno nadzorništvo je izdalo 206.921 dopisov, med katerimi je bilo 27.935 strokovnih mnenj, izjav in poročil. Prejšnje leto je bilo sicer pismenih ukrepov še nekaj več, a letos manj, ker so nazadovali obstoječi obrati in se je ustanovilo manj novih obratov. Ta pojav je torej le začasen, ker čim se obrtnost zopet prične dvigati, bo narasčala množina pismenega delovanja obrtnih nadzorništev.

Število ovadb proti podjetnikom, ki ne upoštevajo zakonitih predpisov glede delavskega varstva, narašča leto za leto. V 1488 slučajih so morali nadzorovalni uradniki napraviti proti 1413 podjetnikom ovadbe v zmislu § 9. obrtnonadzorovalnega zakona zaradi 676 prestopkov. Ta števila nam dokazujejo le prejasno, da podjetništva premalo pazijo na zakone glede delavskega varstva, na drugi strani pa opazamo, da oblasti jako obzirno ravnaajo s prizadetimi kršitelji. V 410 slučajih je oblast odredila potrebne ukrepe, 57krat izdala ukore, 331krat je prisodila globe (skupaj 14.160 kron), enkrat 24 ur zapora in 23krat je bila odredjena ustavitve obrata.

V onih drugih 564 ovadbah so bile izdane v 185 slučajih potrebne odredbe,

18krat ukori, 62krat prisojena globa (skupaj 2707 kron) in v 11 slučajih je bil ustavljen obrat. Na prestopke pride povprečno 4 K globe. Seveda je še cela vrsta ovadb, ki do konca leta niso bile rešene.

Povod ovadbam so bili običajni nedostatk, ki jih je vedno in vedno dovolj.

V 513 slučajih so bili neprimerni delovni prostori; značilno pa je to, da je bilo takih slučajev prejšnje leto le 300. Neprimerna stanovanja so bila ovadena 175krat, 661krat nedostatne varnostne naprave, 106krat kršitev odmorov, 82krat protizakonito nadčasno delo — kljub krizi — 79krat protizakonito nočno delo, 66krat protizakonito otroško delo, 34krat protizakoniti odtegljaji na mezdi itd. Druge ovadbe so se tikale vršitve obrti pred oblastvenim dovoljenjem v 264 slučajih, 29 opusta zglastitve obrata, 29 opusta zglastitve obrata pri zavarovalnici proti nezgodam, 17 opusta zglastitve k bolniškemu zavarovanju in več drugih. V 8 primerih so se bile ovadbe podane zaradi eviranja pri uradnem poslovanju in v 2 zaradi žaljenja uradnikov.

Stranke so se v obrtnih nadzorstvih zglasale prav često v primeri s prejšnjim letom. Zglasilo se je v celoti 12.494 strank in sicer 6894 podjetnikov ter 5600 delavcev. Delodajalci so navadno zahtevali pojasnila v obrtnostavbenih in delavskovarstvenih stvareh, dočim so delavci iskali sveta v najrazličnejših vprašanjih ter se pritoževali glede nedostatk. Večje število strank je razveseljiv pojav, ker nam dokazuje, da se dviga zaupanje v obrtno nadzorništva tudi pri podjetnikih. Nadejamo se, da pričenjajo podjetniki uvideti, da delavsko varstvo ni čin človekoljubla, marveč državni interes.

Svetovni pridelek premoga in železa v letu 1913.

Nedavno tega je društvo rudniških interesentov za rudniški uradni okraj v Dortmundu na Nemškem izdalo pregled svetovne produkcije premoga, briket, koka in železa za leto 1913. Iz številke tega pregleda posnemamo naslednje:

Celoten svetovni pridelek premoga znaša 1350.000.000 ton (1 tona = 1000 kg) in so od te množine pridelali v najvažnejših premogovnih državah:

Angliji	292,029.361 ton
Nemčiji	278,627.496 ton
Avstro-Ogrski	43,743.730 ton

Pridelek koka znaša 113.000.000 ton. Od te množine prihaja na:

Zed. države (Amerika)	42,013.000 ton
Nemčijo	32,168.000 ton
Belgijo	3,450.000 ton
Avstro-Ogrsko	2,584.000 ton
Produkcija briket znaša 43,000.000 ton in so jih izdelali v	
Nemčiji	27,242.000 ton
Franciji	3,423.000 ton
Belgiji	2,609.000 ton
Avstro-Ogrski	565.000 ton

Napram letu 1912. je svetovna produkcija v letu 1913. poskočila pri premogu za 105.000.000 ton, pri koksu za 600 milijonov ton in pri briketih za 3.000.000 ton.

Svetovni pridelek železne rude v letu 1913. znaša 174.000.000 ton.

Pridelale so pa železne rude:

Zed. države (Amerika)	59,947.000 ton
Nemčija*	?
Francija	21,500.000 ton
Anglija	16,245.000 ton
Avstro-Ogrska*	?
Španska	9,861.000 ton

Celotni svetovni pridelek sirovega železa znaša 80.500.000 ton, ki so ga pridale:

Zed. države (Amerika)	31,463.000 ton
Nemčija	19,309.000 ton
Anglija	10,647.000 ton
Francija	5,311.000 ton
Rusija	4,735.000 ton

Napram letu 1912. je svetovna produkcija železne rude poskočila v l. 1913. za 15 milijonov ton, produkcija sirovega železa pa za 4 in pol milijona ton.

Svetovna vojna.

Osvojitev Belgrada. General Frank je sporočil v sredo cesarju, da je zasedel Belgrad. Belgrad je glavno mesto Srbije, ki leži prav na severu srbske države ob Donavi nasproti avstrijskemu mestu Semlin. Tam blizu se stekata Sava in Donava. Osvojitev Belgrada v sedanjih razmerah ni toliko stratezične važnosti kakor simbolične. Razvidno je to že iz tega, ker je srbska vlada kmalu po izbruhu vojne zapustila Belgrad in se premestila v Niš. Pa tudi večje armade ni mogla Srbija puščati v Belgradu, ker jo je potrebovala drugod. Vendar pa o vsem tem še ni podrobnih poročil.

Ko je bila srbska armada premagana v Mačvi, se je umaknila preko Valjeva in Kalubiare južno proti Kragujevacu, ker si je že bila v svesti, da ne bi mogla Belgrada uspešno braniti. Z vojaškega stališča ima Belgrad približno enak pomen za Avstrijce, kakor Levov za Ruse.

Osvojitev Belgrada je vendar zbudila veliko veselje v monarhiji, ker ta osvojitve znači vztrajen napredek na bojišču proti srbski glavni armadi, ki je nje usoda očitno že zapečaten.

Nikakor pa še ni pričakovati, da bi srbska armada opustila vsakoršen odpor. Med Kragujevacom in Nišem bo morala avstro-ogrsko armada računati še s hudimi praskami s Srbi. Sicer nam ni znana moč sedanje srbske armade, vendar pa se bodo še upirali, dasi jih je že minilo vsakršno upanje na zmago ali na izdatno pomoč od Anglije, Francije ali Rusije.

Iz uradnih poročil posnemamo naslednje podatke:

Dne 28. novembra. Tudi včeraj se je na južnem bojišču bil boj skoro na vseh frontah. Več važnih utrjenih postojank smo pri tem vzeli z naskokom, predvsem obvladujočo postojanko pri Siliaku. Skupno smo ujeli okolo 900 Srbov in zaplenili 3 topove. Zavzeli smo Užice. Z zaplenjenim trenom je bil ujet 16letni vnuk vojvode Putnika. Z ozirom na njegovo mladost in njegovo sorodstvo do srbskega poveljnika se je določilo za ujetnikom postopati s posebno obzirnostjo.

Dne 30. novembra. Na južnem bojišču se boj dalje vrši. Včeraj smo z naskokom po hudem boju vzeli trdovraten branjeni Suvobor prelaz, opirališče ceste Valjevo-Čačak. Bataljon 70. pešpolka se je pri tem posebno odlikoval. Tudi polki št.

* Številke glede produkcije železne rude v letu 1913. v poročilu ni.

16 in domobranski polk št. 23 so se v zadnjih bojih vnovič odlikovali. Včeraj smo ujeli skupno 1254 mož in zaplenili 14 strojnih pušk. V Užici smo dobili mnogo orožja in municije.

Dne 1. decembra. Na južnem bojišču je nadaljni oddelek operacij zmagoslavno končan. Nasprotnik, ki je končno s svojimi skupnimi bojnimi močmi vzhodno od Kolubare in Lijega več dni se trdovratno ustavljal in opetovano poizkušal sam preiti v ofenzivo, je na celi črti poražen in se umika. Nasprotnik ima vnovič občutne izgube. Samo na bojnem polju pri Konatiče so našle naše čete okolo 800 nepokopanih trupel. Ravnotako pomenjajo številni ujetniki in materijelne izgube znatno oslabljenje nasprotnika, kajti od začetka zadnje ofenzive smo ujeli 19.000 Srbov, zaplenili 47 strojnih pušk, 48 topov in številno drugega materiala.

Jugoslovanska korespondenca javlja, da so bile v zadnjih bojih popolnoma uničene druga, četrta in šesta srbska divizija. Vse topništvo teh divizij so zaplenili Avstrijci.

Rusko-Poljsko bojišče na severu še ni prineslo nikakršne končne odločitve, dasi je nemška armada sama ujela od 11. novembra 80.000 neranjenih Rusov. Velikanski in krvavi boji so imeli za sedaj ta uspeh, da se je ruska poplava ustavila. Toda že ta uspeh je velik, če pomislimo, da si je trozveza domišljevala, da bodo ruske armade, ki so naperjene proti Nemčiji, z lahkoto pomandrale nasprotnika. Boji se tudi vrše pretrgoma nad Krakovom, v Galiciji in v Karpatih. Przemisl se vztrajno brani in odbija ljute napade z uspehom.

Bojna črta se razteza sedaj od izliva Bzure, ob tej reki čez Lovič-Brzeziny, ob Pilici čez Miechow do izliva Szreniawe v Vislo. Na ozemlju vzhodno od Plocka si tudi stoje nasproti nemške in ruske bojne sile.

V zahodni Galiciji se vleče bojna črta od Visle vzhodno od kraja Nowe Brzesko proti Jugu ob srednjem Dunajcu do mesta Novi Sandeci. Položaj v Galiciji je na vsak način neposredno odvisen od položaja na Ruskem Poljskem, kjer mora pasti glavna odločitev. Zato je zaenkrat najboljša, da se naše čete v Galiciji omejijo na obrambo.

V Karpatih se še vrše boji. Čez Uszoški prelaz so bili Rusi že zopet vrženi nazaj. Poizkušali so tam ponovno vpasti na Ogrsko. Pri prelazu Dukla in sedlu Komieczna se boji nadaljujejo. Rusi so tam v težavnem položaju.

Močne ruske sile so zopet prodrle proti Črnovicam. Naše čete so mesto zapustile, da poiščejo ugodnejši teren za nadaljnje boje.

Dne 1. decembra je odpotoval na bojišče na Rusko-Poljskem car sam. Tudi nemški cesar je bil te dni na tem bojišču.

Iz uradnih poročil posnemamo naslednje podatke:

Dne 26. novembra. Na Vzhodnem Pruskem se položaj ni izpremenil. V bojih čet, ki jim poveljuje general pl. Mackensen sta imeli pri Lodzu in pri Loviču I. in II. ruska armada in deli V. ruske armade težke izgube. Poleg množice mrtvih in ranjenih so Rusi izgubili nič manj kot 40.000 neranjenih ujetnikov. 70 topov, 160 municijskih voz, 156 strojnih pušk smo zaplenili, 30 topov pa poškodovali. Tudi v teh bojih so se deli naših mladih čet kljub velikim žrtvam najsijajnejše obnesli. Če se kljub takim uspehom še ni posrečilo izvojevati odločitve, je pripisovati to nadaljnjim močnim ruskim silam od vzhoda in juga. Ruski napadi so

bili povsod odbiti, končnega izida bojev pa še ni.

Dne 26. novembra. Bitka na Rusko-Poljskem je na velikem delu bojne črte dobila značaj stoječega boja. V Zahodni Galiciji odbijajo naše čete ruske sile, ki so prodrle čez Dunajec. Tudi boji v Karpatih se nadaljujejo.

Dne 27. novembra. Na vzhodu se včeraj niso vršili nobeni odločilni boji.

Dne 27. novembra. Uradno se razglasa 27. novembra opoldne: Na poljski fronti je potekel včerajšnji dan primerno mirno. V zahodni Galiciji in v Karpatih so se boji nadaljevali. Odločitev ni nikjer padla. Črnovice so naše čete zopet izpraznile.

Dne 28. novembra. Položaj se ni izpremenil. Na Rusko-Poljskem je tudi včerajšnji dan bil splošno miren. Posamezni slabotnejši napadi Rusov so bili odbiti.

Boji v Karpatih trajajo dalje.

Dne 28. novembra. V Vzhodni Prusiji so se vršili le nepomembni boji. Pri Loviču so naše čete vnovič napadle. Boj se še vrši. Močni napadi Rusov zahodno od Novo Radomska so bili odbiti. Na južnem Poljskem je sicer vse neizpremenjeno.

Dne 29. novembra. Na vzhodu je položaj desno od Visle nespremenjen. Ruski napadi v okolici Lodza so bili odbiti. Tem sledeči naši protinapadi so bili uspešni. — Z južne Poljske ni nič posebnega poročati.

Dne 29. novembra. Uradno se poroča: Včerajšnji dan je potekel na celi naši fronti na Rusko-Poljskem in v Galiciji mirno.

Dne 29. novembra. V Karpatih so bile ruske čete, ki so prodrle do Homonne (ob reki Laborcz v komitatu Zemplin) poražene in vržene nazaj. Naše čete so ujele 1500 Rusov.

Dne 30. novembra. Na vzhodnopruski meji se je z velikimi izgubami ponesrečil napadalni poizkus močnejših ruskih močij na nemške utrdbe vzhodno od Darkehmena. Ostanek napadalcev, nekaj častnikov in 600 mož smo ujeli. Južno od Visle so imeli naši protinapadi, o katerih smo včeraj poročali, znatne uspehe. 18 topov in 4500 ujetnikov je bil naš plen. Na Južnem Poljskem se ni nič posebnega pripetilo.

Dne 2. decembra. Rusko uradno poročilo priznava, da so se Rusi v zadnjih bojih umaknili v neugodnih okoliščinah. Rusi so izgubili do 20. novembra 9703 mrtvih in 19.511 ranjenih častnikov, pogrešajo jih pa 3679.

Dne 1. decembra. Po došlih vesteh se v splošnem lahko reče, da ruski vpad v Karpate močno pojenjuje. Zasledovanje iz Homonne vrženih Rusov v dolini reke Labore se nadaljuje. Ugodno vreme in dobra pota olajšujejo naše operacije. Prebivalstvo z navdušenjem sprejema naše hrabre vojake. Včeraj je bilo pri Paphazi zopet ujetih 600 Rusov. V okolici Homone sedaj pokopavajo številna trupla ruskih vojakov.

Dne 1. decembra. Poročevalec »Pesti Hirlapa« poroča iz Nyiregyhaza z dne 29. novembra: Veliki župan Julij Meczner je telefoniral semkaj, da se na več točkah zemlinskega komitata vrše boji z Rusi. Ruska armada se umika. Pri kraju Kemencze je bil sovražnik obkoljen in se je udal. Število tukaj ujetih Rusov znaša 1500. Boji v zemlinskem komitatu se nadaljujejo.

Na zahodnem francoskem bojišču ni velikih operacij. Posamezni boji in priprave pa kažejo, da bodo Nemci z vso silo pričeli ofenzivo proti Calaisu in proti posameznim francoskim trdnjavam.

Poročila pravijo:

Dne 28. novembra. Na zahodnem bojišču položaj ni izpremenjen. Francoski napadi v argonskem gozdu so bili odbiti. V gozdu severno od Apremonte in v Vogezih je bilo Francozom kljub hudemu odporu vzeti nekaj strelskih jarkov.

Dne 29. novembra. O zahodni armadi je za včerajšnji dan poročati le, da so se izjalovili napadalni poizkusi sovražnika jugovzhodno od Yperna in zahodno od Lensa.

Iz Pariza pa poročajo: Na severu se pripravlja velika bitka. Na obeh straneh se z vsemi močmi trudijo, da bi prišlo do odločitve.

Dne 1. decembra. Uradno se poroča: Kralj Jurij je odpotoval sinoči zvečer na Francosko, kjer obišče glavni stan angleškega ekspedicijskega zbora. — Preteklo nedeljo so bili predsednik republike Poincaré in ministri Viviani, Dubost in Deschanel pri armadi.

Iz operacij **turške vojske** ta teden ni bilo važnejših poročil. V Egiptu so Angleži zapustili izhodni breg Sueškega prekopu. Turška armada ob Sueškem prekopu šteje 76.000 mož, 10.000 Beduincev in 5000 tovornih velblodov. Turški armadi poveljuje Izet paša, angleški pa Masewell, ki ima nad 50.000 vojakov. Angležem pridejo v Egipt na pomoč portugalske čete. Egipčanski podkralj, ki so ga postavili Angleži je odstopil. Prodiranje Turkov v Egipt je nekoliko napredovalo. Egipčanski ustaji se pridružuje tudi domače vojaštvo, ki so ga poslali v Gorenji Egipt. Zadnjega novembra so bili ob perzijski meji med Rusi in Turki spopadi. Na morju so poskušala svojo srečo rusko brodogradnja v Črnem morju, francosko in angleško brodogradnja pa pred Dardanelami, v obeh slučajih se je zavezniško brodogradnja umaknilo pred turško mornarico. Turška mornarica obstreljava ruska obrežna mesta zlasti Odeso. V Kavkazu so došle turške čete blizu Batuma in Astrahana. V Trapezunt je došel prvi transport ruskih vojnihi ujetnikov: šest častnikov in 83 vojakov.

Iz **kolonij** ne prepušča cenzura zanesljivih poročil. V Tunisu je vstaja. V severni Afriki se je po poročilih iz uradnega vira vršil v južnem delu Serzana pri Šanja-Ain-Galaka med Senusi in francoskimi četami boj. Šejk Abdullah je sicer pri tem našel smrt, vendar so pa bili Francozi poginani v beg. Senusi so tudi pri Kanemu in Wadai sijajno zmagali. Imajo armado, ki šteje blizu pol milijona mož, 50 topov in 19 strojnih pušk. — Indi v Aziji prete Angležem resno z vstajo. Z afriških burskih bojišč ni nobenih novih poročil.

Velik lov na **nevtralne države** so uprizorile vojujoče države. Novi ruski poslanik knez Trubeckoj v Srbiji ponuja Bolgariji koncesije ter skuša sprijazniti Srbijo in Bolgarijo. V Sofiji je obiskal ministrskega predsednika Radoslavova, toda obisk ne bo imel uspeha. — Strogo nevtralnost stališče zavzema tudi Rumunska. Ministrski predsednik Bratianu je prosil voditelje opozicije, da naj se v adresni debati ne omenja zunanje položaja, ker vlada ne more podati nobene izjave. Tu naj še omenimo, da zbira Rusija vojaštvo v Odesi, in vsi znaki kažejo, da se tudi Rumunija zaplete v vojno, ker jo bo k temu prisilila tripelententa. — Trojni sporazum je zahteval od Grčije, da napove Turčiji vojno, a grška vlada je izjavila, da hoče svoje sporne stvari s Turčijo ure-

čiti prijateljsko. — Anglija se je v zadregi zatekla do Abesincev v Afriki. Zahtevala je, da abesinski neguš napove vojno Turčiji. Tež želji pa neguš ne mara ustreči.

Domači pregled.

Popis žita, živil in krme je znova odredila centralna vlada. Kranjska deželna vlada je izdala dotično odredbo 16. nov. 1914. Pri popisu morajo podati dotična poročila trgovci, branjevci, skladišča in sploh prometna podjetja. Kdor se ne odzove pozivu, ga utegne oblast kaznovati z denarno globo do 1000 kron.

Določitev najvišjih cen za žito in moko. Pod predsedstvom grofa Stürgkha se je vršila ministrska konferenca, ki so se je udeležili minister za notranje zadeve baron pl. Heinold, trgovinski minister dr. pl. Schuster, poljedelski minister Zenker in večje število funkcionarjev omenjenih uradnih oddelkov, da določijo najvišjo ceno za žito in moko. Pogovarjali so se o uspehih dogovorov zastopnikov obeh vlad v Budimpešti in določili smer za nadaljevanje dogovorov z ogrsko vlado.

Ministrska odredba glede izdelovanja kruha. Pri obrtnem izdelovanju kruha smejo peki rabiti le zmes, ki vsebuje največ 70% pšenične in ržene moke in najmanj 30% ječmenove, koruzne ali krompirjeve moke, oziroma tudi krompirjeve kaše. Kruhi, ki se v njem nahaja krompir pa se mora posebej označiti. Za belo pecivo (mlečni kruh) ta ukaz ne velja.

Cesar avstrijski je slavil dne 2. decembra 66letnico vladanja.

Vojak kolera-bacilonosec v Ljubljani. Dne 24. novembra je došel s severnega bojišča infanterist 27. domobranskega pešpolka Ermacorá Leonárdo. Bakteriološka preiskava je dognala, da je mož bacilonosec, a ni bilo na njem nikakih znakov kolere. Druga preiskava ta teden je pa dognala, da nima več bacilov v sebi. Izoliran je v mestni bolnici za silo. Njegove izločke bodo še enkrat preiskali.

Janko Košir, prostovoljec 27. pešpolka, sin nadsprevodnika v pokoju Koširja iz Sp. Šiške, je bil vjet od Rusov in odpeljan v Sibirijo.

Glede kovanega denarja in malih bankovcev piše neki praški list: Kakor kaže, se v zadnjem času nahaja precej manj kovanega denarja v prometu, kljub temu da varnost drobiža — nikljastega, kronskega, dvekronskega in petkronskega — ni prav nič večja kakor pa papirnatega denarja. Dasi za papirnati denar jamči država in velika državna banka, vendar si ljudje skušajo na vse mogoče načine pridobiti kovani denar, zlasti krome, da bi jih poskrili. V neki podružnici avstro-ogrške banke je pogosto prihajal neki trgovec in nujno zahteval srebrni denar, ki ga baje potrebuje za izplačevanje uslužbencem itd. Na tak način je spravil skupaj kakih 50 tisoč kron v srebru in je ta zaklad zakopal. Mesto je pa moral pozneje zapustiti in zaklad je bil izgubljen. Bankovci v denarnici bi bili pač bolj varni. Kovani denar prihaja razmeroma le počasi nazaj v banke, kar velja posebno za nikljasti denar. Željam vojaške uprave je avstro-ogrška banka ustregla ter izdala dvekronske bankovce. Pripravljena je, kakor se čuje tudi, da izda bankovce po 1 krono. Odredila pa bo avstro-ogrška banka to izdajo le tedaj, če bo nastalo pomanjkanje drobiža res občutno.

Umrli so v Ljubljani od 23. nov. do 1. decembra: Alojzij Bernovsky, inf. 54. p.; Antonija Zupančič, vdova, mestna uboga, 89 let, Japljeva ulica 2, mestna ju-

bilejna ubožnica; Jožef Šikluský, mizar, polski begunec, 34 let, dež. bol.; Ana Vavpotič, soproga mizarja, 24 let, Poljanska cesta 69, dež. bol.; Ivana Pribil, vdova inženirja, 77 let, Levstikova ul. 4, dež. bolnica; Marija Korbič, mestna uboga, 81 let, Karlovska c. 7; Roza Till, vdova, posestnica, 67 let, Kongresni trg 14; Frančiška Semrad, tovarniška delavka, 44 let, Hrdeckega vas 46; Marija Lenart, bančnega sluge hči, 3 mes.; Davorin Jenko, skladatelj, 79 let, Kolodvorska ul. 11; Sestra Berta Uršula Koren, usmiljenka, 28 let, Radeckega c. 9; Marija Kolar roj. Terdina, gostilničarka, 58 let; Marijeta Cerar, kajzarica, 70 let, dež. bol.; Terezija Slavič, hči tob. tov. delavca, 1 mes., Vel. čolnarska ul. 4; Terezija Šefic, čevljarjeva hči, pol meseca, Hrdeckega vas 78; Frančiška Pavšič, delavka, Tesarska ulica 3; Jakob Toman, inf. 8 p., iz dež. bolnice; Ivan Godec, sin šivilje, 6 mes., Streliška ul. 15; Sestra Illuminata Angela Klun, usmiljenka, 36 let, Radeckega c. 9; Ivana Češnovar, hišna posestnica, 44 let, Kolezijska ulica 20; Draga Trebežnik, hči čevljarja, 1 leto, Rožna ul. 19; Marija Slavic, hči tob. del., 1 leto, Vel. čolnarska ulica 4; Bojana Kasicovich, hči narednika, 2 leti, dež. bolnica; Franc Jenko, drvar, 64 let, Gasilska ulica 232, bolnica; Jožefa Gradišar, žena kajzarja, 38 let, bolnica; Marija Svientalska, poljska dnarica, 23 let, v dež. bol.; Franc Urban, sin kajzarja, 3 in pol leta, v dež. bol.; Brolich Franc, mizarški pomočnik, 32 let, dež. bol.; Marjeta Falle, krojačeva žena, Hrenova ulica 17.

Zdravstveno stanje v Ljubljani. Od 1. nov. do 28. nov.: Novorojenih je bilo 88, mrtvorjenih 6; umrlo jih je 65, od teh domačinov 31 in 34 tujcev. Za jetiko 10, med njimi 7 tujcev, za legarjem 1 tujec, vsled mrtvouda 4, nezgode 3 in za drugimi boleznimi 47 oseb. V zavodih umrlo je 42 oseb. Oboleli so za infektivnimi boleznimi med tem časom: za tifusom 17, med njimi 15 tujcev, za grižo 1; za trahonom (egipt. očesna bolezen) 1, za difterijo (davico) 9, med njimi 2 tujca in za škrlatico 1.

Junakinja Vodiška Johanca (Jerovšek) je bila zopet obsojena v Ljubljani na deset tednov zaporu z dvema postoma in trdima ležiščema ter eno temnico vsak teden. Pobirala je po Dravljah in po Šiški denar za »Rdeči križ«. Pripovedovala je o dogodkih v vojni, ki jih ni nikdar doživela. Johanca sicer ni imela sreče pri tej svoji zbirki, zakaj nabrala je le nekaj vinarjev, pa jo je zahvatila roka postave.

C. kr. rudniški erar in brezposelnost v Idriji. Dne 20. oktobra t. l. je sprejemal naš rudnik mladeniče v delo. Sprejetih je bilo 89 mladeničev in sicer 58 rudarskih in gozdarskih ter 31 privatnih. Sprejeti so bili seveda samo oni, ki jih je zdravnik spoznal za popolnoma zdrave. Vsled tega ni prišla cela vrsta domačih mladeničev vpoštev kljub temu, da so sinovi velikih rudarskih družin ali pa sirote brez staršev ali očeta. Za prizadete starše oziroma mladeniče se je zavzel mestni župan sodrug Straus pri rudniškem predstojniku g. Billeku. Dosegel je, da se je odredilo za 25. oktobra ponovno zdravniško pregledovanje mladeničev, pri katerem je prisostoval poleg rudniških predstojnikov gg. Billeka in Pirnata ter krajevnega del. odbora tudi sodrug Straus. Izmed 46 prej zavrzanih mladeničev je bilo pri tem pregledovanju potrjenih 13 dečkov in 2, ki prej sploh nista bila pregledana. Torej je bilo skupaj 15 sprejetih. Od teh so bili 4 že prve dni z dela odpuščeni kot nesposobni. S. Straus je dobil od rudniškega ravnateljstva za svojo dobrohotnost in trud dopis, ki pravi, da mora kot župan

podpirati rudniško predstojništvo, ne pa zastopati obstrukcionistične socialnodemokratske ideje, ki niso v sedaj urejenih naprednih gospodarskih razmerah umestne in vplivajo le zmotljivo in škodljivo na socialno življenje.

Smrtno se je opekla v Sv. Križu pri Trstu 5letna Alojzija Furlan. Igrala se je z vžgalicami, pa se ji je užgala obleka. Prepeljali so jo v bolnišnico.

Volitev v kranjsko trgovsko in obrtno zbornico letos ne bo. Doba mandatov je podaljšana za eno leto.

Samoumor. Dne 26. novembra ob pol 1. uri popoldne je skočila železniškega čuvaja hčerka A. Graf, stara 26 let, iz prvega železniškega mostu v Celju v Savinjo in se utopila. Opazil jo je pri mostu na straži stoječ vojak. Truplo so valovi odnesli in ga še dosedaj ni bilo mogoče najti. Vzrok samomora je neznan.

V ruskem ujetništvu. Edvard Krušič iz Laškega trga, sin tajnika bolniške blagajne in upokojenega orožniškega stražmojstra v Laškem trgu, je bil na severnem bojišču ujet in se nahaja v ruskem ujetništvu.

Na Koroškem naseljeni poljski begunci. Iz Labudske doline poročajo, da se je tankaj število beguncev iz Galicije, ki jih je bilo v Volšperku blizu štiri tisoč, predzadnji teden izdatno pomnožilo, baje na sedem tisoč, ker so sem poslali tudi one, ki so doslej bivali v St. Vidu ob Glini. Nastanjeni so na travniku poleg mesta v posebnih lesenih kolibah. Prav trda je usoda teh ubogih ljudi, kljub temu, da se mestna občina silno trudi nadomestiti jim po možnosti udoben dom. Tako jo je oskrba za 14 dni, kakor se sliši, sama stala 41.000 K. Razvidi se to velikansko breme iz naslednjega: dnevno se za njih prehrano porabi 3500 kg krompirja, 50 kg soli in 300 litrov mleka. Vsak zajtrk se pripravlja iz 20 kg kave, 15 kg »frankove« cikorije in 100 kg sladkorja; obenem dobi vsak kos kruha. Za nedeljski opoldanski obed je treba 700 kg govedine, h kateri se porabi vsaj 1000 kg kislega zelja za prikuho. Vso to množino kuhajo v 26 kotlih po 145 litrov trije kuharji z 8 kuhinjskimi pomočniki; pri kuhi pokurijo vsakokrat dva voza drv.

V Celovec so dne 26. novembra pripeljali s severnega bojišča s posebnim vlakom 313 sedečih in 99 ležečih ranjencev, med njimi štiri Ruse.

Komenskega šola na Dunaju pred upravnim sodiščem. Dunajski magistrat je prepovedal rabiti hišo društva Komensky na Dunaju v šolske namene iz stavbenopolijskih razlogov. Končna sodba pred upravnim sodiščem je to prepoved razveljavila. Hiša je bila zidana v šolske namene. V šestih sobah bi se poučevalo do 200 otrok. Sedaj se porablja to poslopje kot lazaret za 184 ranjencev in strežniško osebje. Upravno sodišče je izreklo, da je s to prepovedjo prekoračil svoj delokrog, ker sme o tem ukrepati le šolska oblast. Stavbeni nedostatek bi bil utemeljen po dunajskem stavbenem redu šele tedaj, če bi se sedanje stanje poslopja toliko poslabšalo, da bi več ne odgovarjalo stavbenemu redu.

Vojne izgube. Dozdaj izšli izkazi obsegajo nastopno število ranjenih in mrtvih: Izkaz št. 51 3131 ranjenih in 521 mrtvih, št. 52 3803 ranjenih in 485 mrtvih, št. 53 3351 ranjenih in 474 mrtvih, št. 54 3745 ranjenih in 435 mrtvih, št. 55 3419 ranjenih in 501 mrtvih, št. 56 2582 ranjenih in 387 mrtvih, št. 57 2832 ranjenih in 532 mrtvih, št. 58 3418 ranjenih in 411 mrtvih, št. 59 3296 ranjenih in 464 mrtvih, št. 60 3417 ranjenih in 537 mrtvih. Izkazi od 1. do 60. številke navajajo 164.514 ranjenih in 22.921 mrtvih.

Poštnine proste pošiljatve za vojake. Da požrtvovalnemu občinstvu, ki pošilja darove za vojake na bojišče in v bolnišnice, to delo olajša, je poštna uprava cprostila poštnine za več vrst pošiljatev. Tako je dne 12. avgusta odredila, da so za čas vojnega stanja poštnine proste denarne pošiljatve, zavoji z obvezami, perlon in drugimi darovi, ki jih pošiljamo na avstrijsko družbo »Rdečega križa« in njene podružnice, če imajo na naslovni strani dostavek »vojaška podpora stvar« in je podpisan odpošiljatelj. V podporo od vojnega oskrbovalnega urada v vojnem ministrstvu uvedene zbirke darov v naturalijah za vojake na bojišču je z dne 11. novembra odrejeno, da so zavoji s takimi darovi poštne pristojbine prosti, če ne tehtajo več nego 20 kg in so naslovljene na vojni oskrbovalni urad na Dunaju ali na nabirališča darov v naturalijah, ustanovljena po večjih mestih. Na naslovni strani zavoja in na poštni spremnici pa mora biti zapisana pripomba »dar za vojno oskrbo«. Pošiljatve v krajevnem prometu in zavoji za posamezne osebe nimajo te ugodnosti. Dne 14. novembra je izšla odredba, da se smejo poštnine prosto pošiljati za bolne in ranjene vojake časopisi, knjige in drugačne tiskovine na vse zavode, kjer so nastanjeni ranjeni in bolni vojaki, če se k naslovu na bolnišnico pripiše »nabirališče (Sammelstelle) Rdečega križa« in spodaj na levi strani »vojaška podpora stvar«. Ista odredba dovoljuje končno, da se smejo z enakimi pogoji pošiljati tudi drugi splošno bolnim in ranjenim vojakom namenjeni darovi.

Stoletnica rojstva dr. Fr. viteza Močnika. Dne 1. oktobra t. l. je minulo sto let, odkar se je porodil v Cerknem na Goriškem dr. Francišek vitez Močnik. Kdor koli je hodil v šolo, ga pozna po imenu. Močnik je bil velik učenjak na polju računstva, spisal je nebroj računskih knjig, ki so še sedaj v rabi in za njegove izredne zasluge na šolskem polju mu je cesar podelil red železne krone III. reda in ž njim viteštvo. Močnikova zasluga je tudi bila, da so za Slovence odpravili samo nemške šole in začeli uvajati v ljudske šole slovenščino. Da so njegove knjige res izvrstne, o tem pričajo že njih mnogoštevilne izdaje. Še v šolskem letu 1892/93. se je uporabljalo na avstrijskih srednjih šolah devet Močnikovih knjig v nemškem jeziku, osem v italijanskem, pet v hrvaškem, štiri v poljskem, štiri v rusinskem, štiri v slovenskem in dve v rumunskem, skupaj v 36 izdajah. Še večja pa je množina njegovih knjig za ljudske šole. Ž njimi je Močnik preskrbel ljudske šole vseh avstrijskih narodov. Njegove knjige so se uvedle tudi na Nemškem in Ogrskem. Slovenci nismo zajemali samo iz duševnih zakladov drugih narodov, ampak smo se oddolžili tudi drugim narodom na vseh poljih ved in učenosti in so tudi vsi drugi narodi naše monarhije uživali sadove iz našega rodu.

— **Kinematograf »Ideal«.** Spored za soboto dne 5. do ponedeljka 7. t. m.: 1. Soler iz skupine Balearskih otokov. 2. Stradajoči umetnik. (Amerik. burka). 3. Zimska bajka. (Prekrasna drama Williama Shakespearea v 3 dej.) (Samo pri popoldanskih predstavah). 4. Vojno poročilo. Vojni most čez Drino ter vojaško življenje v Zvorniku. Pripravljanje jedil na bojišču itd. 5. Muhavosti svetovne dame. (Drama v dveh dejanjih.) 6. Dick ocenjevalec mode. (Komično.) — Od torika 8. do četrtega 10. t. m.: 1. Vojaška jahalna šola v Hanovru. 2. Polidor pismoša. (Komično.) 3. Vojno poročilo. Prihod fcm. Potioreka v Tuzlo. Življenje v taborišču po bitki itd. 4. Poročnik Daring in zagonetna soba. (Detektivska drama v treh

dejanjih.) 5. Ljubezen in moda. (Sijajna veseloigra v dveh dejanjih.)

Svetovni pregled.

Denarne pošiljatve vojnim ujetnikom. S 1. decembrom se lahko pošlje denar s poštnimi nakaznicami avstr.-ogrskim vojnim ujetnikom (drugim interniranim ne) v Franciji, Veliki Britaniji, Rusiji in v Srbiji. Najvišji dovoljeni znesek v Rusijo je 800 in v ostale dežele 1000 frankov. Dovoščiljanje je prosto pristojbin.

Vesti glede miru, ki krožijo po časopisu, nikakor še niso utemeljene. Zašle so te vesti v časopisje najbrže zaraditega, ker so se nakatere nevtralne države (Svica, Italija, Holandska, Španija, Zedinjene države in papež) posvetovale, če bi morda bil ugoden trenutek, da posredujejo in stavijo predloge glede mirovnihi pogajanj.

Izvažati slanike, je angleška vlada prepovedala. Ker pa se prebivalstvo dotičnih krajev na Angleškem, ki se preživlja z ribolovom, zlasti pa z lovom slanikov (arinkov), čuti močno oškodovano, je vprašanje, če bo angleška vlada pri svoji prepovedi, ki jo reže v lastno meso, mogla vztrajati ali ne.

Nemški državni zbor je soglasno dovolil v svoji seji dne 2. decembra pet milijard vojnega kredita.

Poslanci dume aretirani. Zaradi veleizdaje so zaprli 11 poslancev ruske dume ter več drugih oseb v posloplju dume zaradi političnih zločinov.

Francoske izgube v tej svetovni vojni so znašale kakor poročajo Genevski listi dne 1. novembra: 130.000 mrtvih, 370.000 ranjenih in 167.000 ujetih vojakov.

Ruske izgube. Neki švicarski list ceni ruske izgube do dne 1. novembra, torej pred poročili o zadnjih bojih na Ruskem Poljskem na 327.000 mrtvih, 575.000 ranjenih in 232.000 ujetih vojakov.

Izguba angleških ladij. V prvih štirih mesecih vojne so Angležem uničili nemški podmorski čolni sedem vojnih ladij in štiri trgovske ladje. Dalje je bilo razstreljenih s topovi tri angleške bojne, in 50 trgovskih ladij.

Tifus v Calais. V Calaisu se čudovito razširja tifus, s katerim je posebno okužena belgijska armada.

Bulgarski poslanik Tošev, ki je bil doslej v Carigradu, je premeščen na Dunaj.

Provizorični predsednik v Mehiki je postal Pablo Gonzales.

Grozen potres na grškem otoku Leukas. Otok Leukas je potres grozno opustošil. Gorovje Gefkulia se je v daljavi 3 km sesedlo. Valovi Jonskega morja so vdrli v dolino Kalamici in poplaveli 50 hektarov zemlje. Na raznih točkah otoka so nastali griči. Človeških žrtev potresa je bilo: 23 mrtvih, 50 ranjenih. Samo v mestu Leukas znaša škoda en milijon.

Žrtve alkohola. Tekom zadnjih trideset let je uničil alkohol sedem in pol milijona ljudi, več kot vse vojne v devetnajstem stoletju. Po statistiki odpade na vsakih sedem ljudi, ki umro v starosti od 35 do 55 let, po en človek, ki umrje za posledicami nezmernega uživanja alkohola.

Angleška bojna ladja Bulwak je dne 25. novembra v Shernes zletela v zrak. Utonilo je 700 do 800 mornarjev. Na ladji je nastala v notranjih skladiščih eksplozija.

Lov na nemško brodovje v Južnem morju. Nemško malo brodovje, ki je nedavno doseglo ob chilskem obrežju izredno zmago nad angleškim brodovjem, preganja sedaj 27 angleških, francoskih in japonskih bojnih ladij.

Gorke odeje iz papirja. Gospa C. Ule-pas v Kodanju podaje naslednje navodilo za napravo papirnih odej bodisi za vo-žake ali pa za revne sloje: Za vsako odejo je treba 70—80 posameznih časopisnih listov, torej približno časnike od dveh tednov. Vsak list se vzame posebej v roko in kolikor mogoče dobro zmečka; nato se list poravna pa zopet zgnete, kar je treba približno 8krat ponoviti, tako da postane papir mehak in voljan kakor volna. Tako zmečkani in poravnani listi se polagajo v velikosti odeje po tleh ali na veliko mizo, in sicer 8krat drug vrh drugega ozir. drug poleg drugega na na-čin, da se listi »vežejo« med sabo (kakor n. pr. opeka pri zidanju) in ni nobene špranje. Nato se tako sestavljena odeja prešije najprej krog in krog, potem pa še po dolgem in počez tako nagosto, kolikor pač treba, da se listi dobro vkup drže. Za pravlako služi lahko vsako blago, tudi iz krp sestavljeno je dobro. Tudi prevlako je križema prešiti na papirno odejo, kakor so prešite n. pr. odeje, ki so z bato pod-ložene. V dobrih 3 urah je odeja lahko go-tova. Pomagajo lahko tudi otroci — zlasti radi bodo gnetli in poravnavali papir.

Priporočamo vsem, da si naroče list »Tedenske Slike«, ki priobčuje velezani-mive slike z bojišč in informativne članke.

Izdajatelj Ivan Mlinar.
Odgovorni urednik Viktor Zore.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

**Naročite si list
Tedenske Slike,**
ki je najbolj zanimiv ilustrovan tednik.

Izhaja v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 10 ter
stane četrtletno le 2:50 K.

Ivan Jax in sin, Ljubljana

Dunajska cesta šte. 17

priporoča svojo bogato zalogo

Vozna kolesa.

Ceniki se dobe zastoni in franko.

šivalnih strojev
in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)
za rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg št. 4, prvo nadstropje.
Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne.
Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Rohida Ivan splošno zdravljenje	11—12	2—3	Dalmat. ul. št. 3, pritlič.
Dr. Hock Emil očesne in ušesne bol.	10—12	2—3	Frančišk. ul. št. 4. pritličje
Dr. Demšar Jernej kožne in spolne bol.	Ob sredah in sobotah od 3—5 popol.		Prešern. ul. št. 3. III. nadstr.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne.

S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Žepni koledar za leto 1915

izide te dni.

Žepni koledar za leto 1915 bo obsegal bogato, praktično vsebino za železničarje, druge nameščence in delavce sploh. Odlikoval se bo to pot po izredno elegantni vezavi. Sploh bo koledar praktična priročna knjižica, ki je ne more pogrešati nihče.

Cena posameznemu koledarju je K 1.—, po pošti 10 vinarjev več.

Naroča se pri Založbi slovenskih delavskih koledarjev v Ljubljani, Ilirska ulica 22./I.

Sodrugih zahtevajte povsod pri svojih zaupnikih žepni koledar.

Najboljši nakup vsakovrstnega modernega in trpežnega obuvala je v

zalogi lastne tovarne

PETER KOZINA & K^o.

Ljubljana, na Bregu št. 20
(Cojzova hiša).

Varstvena znamka.

Cene za moške K 14.—, 17.—, 20.—
" " ženske " 12.—, 15.—, 18.—
" " dečke 36/39 " 10.—, 12.—
" " otroke št. 22-25 26-28 29-31 32-35
K 5.—, 6.—, 7.—, 8.—

**: Garantirana kakovost. :
cenejše vrste od K 1-50 naprej.**

Rudarji in ostalo pri rudništvu uposlono
delavstvo, pozor!

Novo! Rudarski koledar Novo!
za leto 1915 je izšel.

Da ustrežemo potrebam mnogobrojnemu slovenskemu rudniškemu delavstvu, se nismo ustrašili stroškov in smo za to stroko priredili ter izdali poseben pripraven žepni koledar.

Vsebina koledarja je vseskozi praktičnega značaja, in v kolikor je to bilo mogoče prilagojena rudarski stroki. Upamo, da nam bodo rudarji poplačali naš trud s tem, da ga ne bo slovenskega delavca pri rudništvu, ki ne bi si nabavil svojega strokovnega koledarja.

Cena bogato opremljenemu in jako elegantno vezanemu rudarskemu koledarju je posameznemu izvodu K 1.—, po pošti 10 vinarjev več. Ob večjem odjemu primeren popust.

Naroča se pri Založbi slovenskih delavskih koledarjev v Ljubljani, Ilirska ulica št. 22/I.

Tovariši rudarji, zahtevajte povsod od svojih zaupnikov Rudarski koledar.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica št. 6.
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za .. shode in veselice. ..

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd. ..

Stereotipija. Litografija.

SPLOŠNO KREDITNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

registrovana zadruga z omejeno zavezo

se je preselilo

na Franca Jožefa cesto št. 5
(zraven trgovine I. KETTE, pritličje, levo)

iz dosedanjih prostorov v Šelenburgovi ulici št. 4.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

Največja slovenska hranilnica!

Denarnega prometa koncem leta 1913 . . . K 700,000.000.—
Vlog " 43,500.000.—
Rezervnega zaklada " 1,330.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

4¹/₂ 0/10

brez odbitka. Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo
c. kr. deželne vlade.

:: Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike. ::

A. & E. Skaberné, Ljubljana
Mestni trg št. 10.

Specijalna trgovina pletenin in trikotaže.

Velika zaloga različnega perila za vojake iz čiste volne in velblodje dlake in sicer: snežno kučme, telovniki, triko jopice, srajce in spodnje hlače, nogavice, sliperji, dokolenice, rokavice, različni ščitniki za vrat, prsa, kolena i. t. d.

Odeje iz velblodje dlake. Tetra perilo. Spalne vreče. Plašči in predpasniki za strežnice Rdečega križa. Volna za pletenje.